

ประเภทภูมิปัญญาด้าน จาริต ประเพณี มติ ข้อห้าม ภาษาในหมู่บ้าน

ชื่อภูมิปัญญา คำสู่ขวัญ (บ้านนาเคียน ตำบลจอมจันทร์)

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

คนโบราณเชื่อว่า คนหรือมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นใครอยู่ที่ใดย่อมมีขวัญซึ่งเป็นเจ้าของ ของคนนั้น อยู่ติดตามบุคคลคนนั้นอยู่เสมอ สำหรับพิธีสู่ขวัญจะทำก็ต่อเมื่อมีคนไม่สบาย หรือ หกหล่มในพิธีงานศพ รดชนกัน หรืออุบัติเหตุที่รุนแรง จนขวัญของผู้ป่วยนั้นตกลงทาง ไม่สามารถมาร่างตนเองได้

ความเป็นมา

การสู่ขวัญ เป็นประเพณีที่กระทำสืบทอดกันมาแต่ครั้ง โบราณกาล เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตัว

กระบวนการ

ให้ทำดังนี้ คือ

เวลาสู่ขวัญให้ปิดเคราะห์เสียก่อน ว่า

สัพพะตฺถุ สัพพะทา สัพพะเคราะห์ สัพพะภัย เคราะห์ภายใน ก็หื้อออกนอก เคราะห์ภายนอกก็ หื้อหนี เคราะห์ร้ายแก่คนกล้า เคราะห์ร้ายหลังอย่ามาถ้ำา เคราะห์ร้ายหน้าอย่ามาติด เคราะห์ป่าผิดเป็น โทษ เคราะห์ร้ายโสภณกรรมจ้ เคราะห์พันอันหลายสิ่ง จุ่งหื้อดับม้วยมิ่งคาไค ถือว่าจัญไรติดแปด เคราะห์ฝาดเผดติดตัน เคราะห์กั้วลหลายลำา เคราะห์ร้ายพร้าหิงสา เคราะห์หน้า ๆ หลายหลาก เคราะห์ผิดปาก ผิดกำา เคราะห์เป็นรำามาไกล่ เคราะห์เจ็บเคราะห์ใหม่ ก็หื้อแขวดหนีไกล่ หื้อตกไปตามเส้นไหม หื้อไหลไปตามเส้นด้าย หื้อยกย้ายไปสู่มืองผี จักค่าเคราะห์หื้อหนี จักตีเคราะห์หื้อเล่น ด้วยทิพมน รแก้วแก้วนอาคม แห่พระศรีโคดมตันวิเศษ อันพระพุทธรเจ้า เทศไว้เป็นคาถาว่า สัพพะทุกขา สัพพะภะ ยา สัพพะโรคา วินาสันตุเต จะยันตุจะวัง จัยยะมังคะลัง

คำสู่ขวัญ

สีสิ อชชะในวันนี้ ก็เป็นวันดี เป็นวันสิวันใส่ หากเป็นวันเปิกเถิดกาบไ้เชิงยกาน หากเป็นวัน มังกะระการ อันแก่กล้าใส่องฟ้า กำารือเส่งวันเม็งก็หมคไสวัน ไตยก็หมคปอดเป็นวันแก้วยอดพญาวัน ช้างสะตันจักได้ปริวารปอล้าน ออกนอกบ้าน ปะใส่ไหเงินก็แม่ในวันนี้ จาวเดินจักปองเมืองฮ้อจ่างหม้อ จักได้เป็นเศรษฐีก็แม่นในวันนี้ ราชสีห์จักก่อแรกนอนอู่ ปู่เฒ่าจักสั่งสอนลูกหลาน ก็แม่นในวันนี้อาจารย์ จักขึ้นธรรมมาสน์ นักพาตเจ้าจักแลกเรียนธรรมก็แม่นในวันนี้ พญาธรรม จักเกิดวันนี้เป็นวันอันพะเสริฐู ยิ่งกว่าโจงจุมปู เป็นวันอันอูจู้ใจโจกฟ้าได้หื้อล้ายอมมีครุข้าของอะรัง เขิญปีสสนูเก๊ากับตั้งพ่อหมอเฒ่าผู้จ่าง เล้าเอาขวัญจุงไปติดผ้น เอามาหื้อได้หักไม้แทกลอยหากันท่านได้เสวยอะยังสุราแปงแก้ว กินอ้มแล้วจุง เดินไปแม่นว่าขวัญเจ้าไปอยู่จิงพะนาลัย เดือนก้องก็หื้อเอามา แม่นว่าขวัญเจ้าไป แม่นว่าขวัญเจ้าไปถูก

บ่วงก้องแห่งท่าน นายพรานก็หือเอามาเมื่อนว่าขวัญเจ้าอย่าไปคารจากกำยะสันตะระ ตนตัวแห่งเจ้าอะยัง บ่อตันถ้อยถ้ำเจ้าอย่าไป ฟังลาหนี จุงปากันมาอยู่ส่วสสะดี วันนี่ก็เป็นวันดีหากเป็นวันศรีวันไชรี หาก เป็นวันเบิกเส็ดกายไ้เจียงการ หากเป็นวันมังกระการอันแก่ณ ถ้าใส่องฟ้าจากก้งวลบัดนี้หมายมี ภรรยาลูกเต่าปี่นึ่ง ก็จึงได้พากันตคแต่งน้อมนำมาในกระระวา ต่อที่นี้เปือว่าจักมาจักจีเลี้ยงดูขวัญ ข้าก็มา เลงอื่นบ่อท่อยตั้ง 32 ขวัญปองเป็นเก้า กราบต่อเต้ามัททะเลงก้ง ประโยสาร หลอนหากได้ไปคารจากกำ ยะสันตะระอัน ตันเดินไปแ่อวเล่นอยู่ที่แห่งหนไ้ ข้าขออัญเชิญสามสิบสองขวัญเจ้าจุงปีกปกอกเต้าคินมา ก่อนเต้อะ

กู่มาเมื่อนว่า 32 ขวัญไปหลงไปหล่า อยู่ทิศตะวันตก วันออกคอกได้หนเหนือ และป็นน้ำป็นดิน หินทรายเสียดี้ ก็ขอหืออกับมาหาเจ้าหาจ้อม มากินมาว่าในกาละวันนี้ยามนี้ กู่เข้ากู่ขวัญก่อนเต้อะ

ศรี ๆ วันนี่ก็เป็นวันดี เป็นวันดี วันใสเป็นวันเบิกเส็ดกายไ้ เจียงการ มีตั้งเครื่องอลังการเสื่อผ้า เขาก็มาตคแต่งไว้ทำมากนา ๆ มีตั้งจันและปลา มีตั้งพวงมาลาดอกไม้ เข้าของเราบ่อไร้หมุ่มนถี้ เจ้า เกิดมาเลิศล้วนลัคณะถ้วนเราเริ่ง ดูเปาเปิงแห่งเจ้าเกิดมายากหนักหนา ยามเมื่อเจ้ารงกับกะอยู่ในมารคา ท้องแม่ไ้ 10 เดือนแก่บอระมวลแล้ว เจ้าจึงได้พะสูตออกมา ล้างพองเกิดมา ก็เป็นหุดเป็นเป้า บ้างพอง เกิดมาก็มีเนื้อเราเรี่ยนเกียง มันบ่อเสมอกันเสียง จูญิงจาย สูงต่ำป้าปี้มีไปหลายตี้ ถูกลัคคุณะ ยิงจายก็มี ไปน้อย อายุเจ้าอะยังบ่อปอร้อย ตันเลิงหกสิบเติงหัวหงอกต่ำเป็นหมอกจักขุยาน เจ้าได้เกิดมาอยู่ใน สงสาร นี้นาบ่อมันบ่อเตียง รู้คว่าเหงียงไปมาเจ้าได้เกิดมาอยู่ในศาสนา พระพุทธเจ้าแต่งตั้งที่ พระเจ้า สร้างสิ่งสมปาน อะมะระโกญาน ก็อะยังบ่อพะเสริฐ เต็มว่าบุบป๊ะวิเตหะก้าเนิดก็อะยังบ่อเป็นที่เกิด แห่งพระสัพพัญ อุครคูปอและซ็อนซิ่ง ก็บ่อล้าอะยังกว่าโจง จุมปูเพราะนั้ พญาอินตาจึงได้ลั้งดู จูแห่ง เตวะดาจึงได้แต่งให้ วิสุกั้มเทวะบุตร เขียนเอาจื่อคนตั้งหลายใส่ลาบเงินลาบคำไว้ถ้าคนใดมีใจหยาบ สา หดจิงมาผาคจื่อไว้จูญิงจายเหตุ้นและเจ้าขอกรวิตาย ละจาติเปิงกรเจ้า กะทำบุญมากหลวงหลายอายุ เจ้ายังหมุ่มน้อย บ่อปอร้อย บ่อปอปีน บ่อปอวันแห่งจันฟ้าเจ้าอย่า ได้กั้มน้ำเข้าสู่เมืองผี หือเจ้าคินมาดี ดั่งเก้า หือมาเป็นเจ้าเก้าเล่าแดนเรือน ก่อนเต้อะ กู่มา พุทโธมา รั้มโมมา สังโฆมา อะกะไสยะ อะกะ สาทิ อัมพุทธะโสโถ ประวิรรณย์สุจิ่ง สัมมาธิมานันตะลิกัน ยะมาหุสะมาทิมา กู่มาหือมาคบบากินนี้เสี ยงกู่เข้ากู่ขวัญก่อนเต้อะ

ขวัญเหยขวัญเจ้า อย่าไปอยู่อะยังนาและก้างป่าขวัญเจ้าอย่าไปล่าเดินดงป่ากว้าง ขวัญเจ้าอย่าไป หลงถื่อนถ้ำ ขวัญเจ้าอย่าไปเล่นน้ำ แก้มหมูปู้ป้า แก้มนากาและหมูคุดนาค มันหากมีหลายขวัญเจ้าอย่า ไปกายเกิด หกห้องฟ้าเลิศ เมืองสวรรค์จุงกับคินมาอย่าจ่า ดั่งผู้ข้าหากองหา จุงกลับคินมาป็นด้วยดวน เป็นปีกกะติแควนดี ขวัญเจ้าอย่าหนีไปอยู่ต่างค้ำวขวัญเจ้า อย่าไปเป็นเพื่อนค้ำวเขาหมูไ้สวร ขวัญเจ้า อย่าไปสนุกสงวน มัวม่วนเล่นเล่นน้ำ มโนถื่อนถ้ำโกหาจุงหือมา ตั้งขวัญตาคังกู่ หือมาตั้งขวัญหัวอยู่กั้บ ผม หือมาตั้งขวัญดั่งคุดอกไม้ หือมาตั้งขวัญหู เจ้าหากไว้ฟังธรรม หือมาตั้งขวัญสองแขนเรางามป้อง แก้ว หือมาตั้งขวัญแอแล้ว ออกกั้มหือตั้งขวัญลานานมตั้งสองเต้า ก็หือมาตั้งขวัญท้องเจ้าอยากด้อยทำกั้น หือมาตั้งขวัญดิน เตียวคินย่างยัย หือมาตั้งขวัญหัวเข้าค้ายเตียวคอน หือมาตั้งขวัญ ตันต้วนอนสาคยง ก็หือมาตั้งขวัญกางจ่างปากเสียงหวาน ก็หือมาตั้งขวัญนี้วกังนี้วางนี้วัก้อยนี้ว่น้อย และแม่มี้อ ขวัญอย่า

ไปอีตืออยู่ อะยังกำงเถื่อนขวัญเจ้าอย่าไปเป็นเปื่อน แม่บ่างอยู่อะยังกำงไม้รังต้นใหญ่ ขวัญเจ้าอย่าไปฟังอยู่อะยังคดยลูกใหญ่ ขวัญเจ้าอย่าไปอยู่กับแม่ไก่สองหงอน ขวัญเจ้าอย่าไปอ่อนหมองต่ำก้อย ขวัญเจ้าอย่าไปเล่นหมากรกหมากสักกำ ที่ทะเลดาในเขาแก้ว ขวัญเจ้าอย่าไปเล่นใส่แห้วกับตำนานนพราน ขวัญเจ้าอย่าไปคางคานและสะลอกห้อยที่รุ่งควากินกล้วยที่ป่าไม้บ่อมีคน ขวัญเจ้าอย่าไปชุกชงอยู่อะยังขอกฟ้า ขวัญเจ้าอย่าไปจูงอว้ยหน้าแล้วหล่อกินมาก่อนเตอะ.....กูมา ๆ กินหอมต้อมม่วนหื้อเสี้ยงกูเข้ากูขวัญ ขวัญใจมาก่อนอย่าไปกุนขวัญได้มาลุนอย่าไปเกียดมากินกันนี้เสี้ยงกูเข้ากูขวัญก่อนเตอะ.....

ต่อไปเป็นกำป้อนข้าว

กันว่าสามสิบสองขวัญแห่งเจ้ามาพร้อมแล้ว จูงมากินไก่แก้วตัวปีลดมันดีสุดลุ่ม มีตั้งเข้าหนมและเข้าต้มรดบ่อส้มกินกินหวาน ไก่ตัว (ให้ว่าตัวกูก็ให้ว่ากู) กูนี้หากเป็นเจือไทเจ้าพญาวิรูปกจะท่านสละไ้มากคก่าได้พันคำ กันมันจันกำหนึ่งเงินคำก็ไหลหลังเข้า กันมันร้องจันขึ้นยามเมื่อเช้าแล้วสาวบ่าวก็ปอด่าคิงนอน กันมันฮ้องจันยามเมื่อตัววันตอนพญาธิรียก็กาดไกกา เหตุนั้นนก็บ่อมีสังเปิง สักสิ่งเขาเจ้าจึงนำมาขวัญแก่เจ้าหื้อมากินจันขา ขวัญป่าตาหื้อมากินจันโอง ตั้งขวัญเล็บโซ้งและฝูงหมู่เดินเดี่ยวหื้อมากินตั้งขวัญผมเขียว งามกิวก้อม หื้อมากินตั้งขวัญตั้งคดอกไม้ หื้อมากินตั้งขวัญสองหูเจ้าหากไว้ฟังธรรม หื้อมากินตั้งขวัญสองแขนเราบ่องแก้ว หื้อมากินตั้งขวัญแหวแควและอกกลม หื้อมากินตั้งขวัญสองถานานมตั้งกูกินแล้วหื้ออยู่ทันต้นกับตัวก่อนเตอะ.....

กำป้อนเหล้า

ป้อนข้าวแล้วให้ป้อนเหล้าต่อไป ป้อนน้ำแล้วป้อนหมากปูแล้วผูกแขนซ้ายต่อไป แขนขวาต่อไป อันขวัญแล้วเนาะขวัญ ขวัญเหยขวัญเจ้ากินข้าวแล้วจูงมากินเหล้า กินจูงมากินน้ำสุราอันเข้มขึ้น อันไหลออกมาแต่ปากเล่ม อันไหลออกมาจากปากท่อแก้วและลินคำ กินแล้วหากหอมอะยังกว่าลคดอกไม้อะยังกว่าเค็ดและหวานคืออะยังกว่าน้ำอ้อย หากเป็นเหล้าน้ำจ้อยว่าแต่หัวดี กินแล้วหื้อมีฤทธิอนุภาพ กินหื้อมีโจกมีลาภ ปราบกุกินแล้วหื้อมียศเข้มกล้า ได้หลุมฟ้าหากสว่างสงวนใจ ขออัญเชิญ สามสิบสองขวัญเจ้ามากินสุราน้ำเหล้า หื้อจุ่มเนื้อเย็นใจก่อนเตอะ.....

ต่อไปเป็นกำพายนน้ำ หรือว่าป้อนน้ำ

จะราทธะนัง น้ำอันนี้ไนเสียดิเลศแล้ว ถือตั้งน้ำบ่อต๊ิบแก้วรัตตะนะเจียงจัน อันเกิดในบ่อหินศิลาก้อนใหญ่ น้ำอันนี้ใจสามารถไหลเจียงการใจจ้า ได้หลุมฟ้าบ่อมีสังจักปาน มีรสหวานสละอาสผู้ใดเป็นพญาธิกินก็หาย แม้นจักตักไปขาย ไม้บ่อกคก่าได้ ไซ้รังเรียแรมคิงผู้ใดได้กินก็เสมอเหมือนคั่งได้กินน้ำยา หมอกุมมะระป็นจะหมอใหญ่เหมือนคั่งได้กินน้ำใจไซ้พญาอินตา เฒ่าสะลาหัวหงอกบ่อคิจูสองหู หากหลัง เนื้อบ่อคั่งเต็มต้นตา บ่อหันมัวมีคักกันได้เอาน้ำอันนี้มากินมีคักก็หายไป หัวขาวใสชะพาดได้เอาน้ำอันนี้ มาอบก็เจียวงามมาเหตุนั้นและนาข้าวบ่อมีสังปานสังสักสิ่งเขาเจ้าจึงพากันนำมาผู้เข้าขอรานา สามสิบสองขวัญแห่งเจ้าจูงมากินน้ำบ่อต๊ิบแก้ว หื้อจุ่มเนื้อเย็นใจก่อนเตอะ.....

ต่อไปเป็นกำป้อนหมากปู

ขวัญเหย ขวัญเจ้า กินข้าวกินน้ำแล้วจูงมาเกี่ยวหมากกำก้อมเกี่ยวปูหอมมาแต่จ้อมก้าง ผุ่งแม่ล้างนางสาวสุบใส่ปูนขาว กับตั้งเหมืองแน่นนาขึ้นแก่นกินบ่อจางชอย แผลบบางก็เปียงขามดส้มสีเขียวด้นมาแต่เมืองลอ ยาคินต้อลิตุ่ม ยากลุ่มเมืองพง ปูนผงน้ำปัวมัดรว्हเหนียวยิ่งกว่าเคือหวาย ผู้ซำก็โจงขวยหา มาเลี้ยง ขวัญเจ้าก็หากแม่นหมากปูงามตั้งหลายผุ่งนี้และนา

ผูกแขนซ้าย

ศรีสวัสดิ์ สิริโยคอุตตะมะ โจรเนื่องนองเงินคำหลายก่องบ่อรู้ค้าย ซำจักผูกมือซ้ายเจ้าไว้ บ่อหื้อขวัญเจ้าหนี จักผูกหื้อขวัญเจ้าอยู่คดียิ่งกว่าเก่า จักผูกหื้อขวัญเจ้าอยู่กันคน จักผูกด้วยฝ้ายมงคลอันวิเศษ ฝ้ายขาวเต้ศอันบริสุทธิ์ ฝ้ายอันคนมนุษย์หากใจอุปโลก เส้นฝ้ายมนุสสะโลกหากต่อแปงแม่นจัก ผูกเป็กผูกแสงก็มัน บ่อยาวบ่อสั้นมอกปอประมาณ แม่นจักผูกซำปายสานก็อยู่ ผูกเองจัวควายจี้ลู่ก็หน แม่นจักผูกมือคนก็หายก็หายพยาธิ ดีกว่าเชือกกะบ่วงบาดแห่งพระยานาคตนชื่อว่าวิรูปิกกะ ฝ้ายเส้นนี้มีอานุภาพ แควนวิเศษ อันประกอบด้วยศาตระเป็ศ อันได้แก่เมืองตะกะศิลามา ซำจักผูกขวัญเจ้าไว้บ่อหื้อโลกา ซำจักผูกแขนนายเบื่องซ้ายไว้ บ่อหื้อขวัญเจ้าหนีไปอยู่จิมผีในป่า บ่อหื้อขวัญเจ้าล่าเดินคง บ่อหื้อขวัญเจ้าหลงแอ่วไปแอ่วเล่น บ่อหื้อตื่นเต้นตกใจ บ่อหื้ออยู่กลางคงไพรในถ่อน บ่อหื้อไปเป็นเพื่อนซำงและเสื่อหมี บ่อหื้อไปอยู่จิมผียักษ์เอ็นตัวใหญ่ ซำจักผูกขวัญเจ้าไว้หื้อเป็นมงคลคือแขนดวงประเสริฐ แขนงามล้ำเลิศเหมือนดั่งลวดเงินลวดคำดี มีเล็บยาวรีเหมือนดั่งงาช้างเอราวัณ สัพพะภัยจะมีร้องและพันแสนสำ หื้อหลีกหรือยพร่าลึบหายปลายมือเจ้าเป็นอาวุธห้าเอื้อง เฝ้ารักษาตนสัพพะอันตราย ก็หื้อหายพรากเหมือนดั่งน้ำกลิ้งตกจากใบบัวใบบอนนั้นจุงจักมีเที่ยงแท้ดีหลี

“พุทธรัดขวัญไว้ ธัมมมัดขวัญไว้ สังฆมัดขวัญไว้ อมพุทธรัดจิตติ ธัมมธรรักจิตติ สังฆรักจิตติ อมทานิ มะหาทานิ ราพ้อมสาหะ”

ต่อไปมัดแขนเบื้องขวา (พูดเป็นโวหารธรรมคา)

มัดมือเบื่องซ้ายหื้อขวัญมา มัดมือเบื่องขวาหื้อขวัญอยู่ ซำบ่อละเสียวะยังเส้นไหมบ่อไหลเสียวะยังเส้นด้ายเอาไหมอันนี้ มามัดต่างด้ายเอาฝ้ายอันนี้มามัดไว้ต่างเงินต่างคำ มัดตติเสาดั่งกั้งติดเสาวขวัญ สิปปิหื้ออยู่กับเจ้าเก่าปีหื้ออยู่กับต้นกับตัวหนีเสี้ยว กู๋เข้ากู๋ขวัญเดื่อะ.....

ต่อไปให้พูดเป็นทำนองสู่ขวัญ

อั้งชะในวันนี้ก็เป็นวันดี ศรีชัยโชค วันนี้เป็นวันดีพันโทษโลกา ซำจักผูกแขนขวาแห่งเจ้า จักผูกมือไว้แล้วด้วยเส้นด้ายอันบริสุทธิ์ เพื่หื้อเป็นมงคล หื้อพ้นจากกังวลทุกสิ่ง หื้อขวัญเจ้าจงอยู่มั่นยิ่งกับคนแต่ดีหลี หื้อมั่นเหมือนดั่งปัฐพีอันหนา ได้สองแสนโยชนาหมื่นโยชน์ หื้อมั่นเหมือนดอยหิน อันหนักได้แสนโกฏิสังขยา หื้อมั่นเหมือนเขาคันธมาทนะสะอาด หื้อมั่นเหมือนเขาไกรลาสปีพะตา หื้อมั่นเหมือนดั่งหินป็นทุกัมพะละศิลอาสน์ อันเป็นที่นั่งแห่งพระยาอินทธาราช หื้อมั่นเหลือขนาดเหมือนดั่งเสาวินทะจีน อันแผ่งไว้มั่นบ่อรู้โลกา หื้อมั่นเหมือนมะหินสีมา อันพระสังฆะเจ้าหากปลุกไว้ซำจักผูกมือเจ้านี้ไชว หื้อเจ้าได้อยู่สุขสบายปลายมือเจ้ามี หำกั้ง หื้อมีเศษะยิ่งกว่าดาบศรีกัญไชย กันเจ้าเหยียดมือไป

ทางใด ก็หื้อฝึกกลัวเหมือนใจจะขาด สัพพะพญาธิเจ้าก็หื้อหาย คลายจากต้นตัวเจ้าไปเสีย วันนียามนี้ นั้น จุ่งจักมีเที่ยงแต่ดีหลี.....

อัปอุกรณ์ เมื่อเสร็จพิธีผูกแขนเบื่องซ้ายเบื่องขวาแล้ว ก็ให้เนาะขวัญพูดเป็นกำโวหารธรรมดา ต่อไปว่า

บัดนี้ผู้ข้าได้ก่อกเรื่องร้องสามสิบสองขวัญตั้งมวลมาพร้อมกันกู่เข้ากู่ขวัญแล้ว ผู้ข้าก็เลี้ยงหื้อ เหลือเกื้อหื้ออ้อมไปกู่เข้ากู่ขวัญแล้ว ก็ได้มามัดเข้ามัดขวัญไว้ติดขอติดแขนไปแล้ว บัดนี้หมายมี สามีกา หรือภรรยา หรือลูกเต้า ก็โขงขวยหาได้อะยังเสื่อใหม่ ผ้าไหมแวนหวี มาด้อนมารับเอาเข้าขวัญมันนอน จุงพากันมายันมาย้องอะยังเครื่องของประดับนี้เสี้ยงกู่เข้ากู่ขวัญ และบัดนี้เขาก็มี มะรุสิกาบุปผาราจาดวงดอกเข้าตอกดอกไม้รำเทียนมาขอสัมมาคารวะะ แม้จะได้เกียดงอนให้ สามีกา หรือภรรยา ลูกเต้า เสียก็ดีก็ขอให้ปวงวงอนุญาตให้ตั้งแต่วันนี้ไปอย่าได้รักเจ็บรัก ไหมรักไชรักหนาว เจ็บในให้ถอนออกเจ็บนอกให้ถอนเสีย เจ็บหัวมัวตาเป็นหวัดเป็นไปและพญาธิอา พาด ผีห้ายผีขาดผีตายห้าตายโหงอย่าให้ได้รู้ได้หันปิดบังให้กุมกำมอยู่ให้มีไชย ไปให้มีโชคมีลาภ พ่าย แพ้ข้าศึกศัตรูหลับอยู่ให้ได้เงินหมื่น ตื่นก็ให้ได้เงินแสน แบนมืออยู่ก็หื้อได้เงินบาท อุบาทพาก็หื้อหาย คลายจากต้นตัวเจ้าไปเหมือนคั่งน้ำกลิ้งตกลงจากใบบัวใบบอนไปจู่ปีจู่เดือนจ้วนจยามจะไจ้้นั้นจุ่งจักมีเที่ยง แต่ดีหลี ชัยยะตุภะวังไชยยะมังคะลัง...

ต่อไปนี้จะเป็นกำเนาะขวัญต่อนสุดท้าย ให้ว่าเป็นทำนองสู่ขวัญเนอ

บัดนี้นา บัดนี้นา ผู้ข้าก่อกเรียกเรื่อร้องสามสิบสองขวัญเจ้า ก็เป็นที่ประริปุณะบระมวลแล้ว อะทินิ ตั้ง จุ่งจักมาตั้งกายสะปะกำลั้งกันว่าสามสิบสองขวัญเจ้ากินข้าวกินน้ำอ้อมแล้ว จุงปากันมาเกี่ยวหมากกำ งาม จุงมากินปูก้างามใบส่วยจุงมากินกล้วยหน่วยหวาน จุงมากินจำยามกู่กำ ไก่กู่นีสุงเปียงฟ้าปีกมันอำ มุงเมืองมันมาขันนั้นเนื่องหื้อเจ้ามันลुकนึ่งเข้าไปส่งจั้งหัน กันว่าสามสิบสองขวัญเจ้าไปส่งมาแล้ว หื้อได้ อยู่สุขเที่ยงแต่ดีคาก่อนเตอะ.....

แหล่งข้อมูล

พ่ออู๋ย กันทะเสน แก้วเทพ

บ้านเลขที่ 75 หมู่ 2 บ้านนาเทียน ตำบลจอมจันทร์ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน